U.P. రాష్ట్రం

వర్సెస్

O.P. శర్మ

ఫిబ్రవరి 6, 1996

[కె. రామస్వామి, బి. ఎల్. హన్సారియా మరియు జి. బి. పట్టనాయక్, న్యాయమూర్తులు]

యు.పి. నూనె గింజలు మరియు నూనె గింజల ఉత్పత్తుల నియంత్రణ ఉత్తర్వు 1966/పప్పుధాన్యాలు, తినదగిన నూనె-విత్తనాలు మరియు తినదగిన నూనెలు (నిల్వ నియంత్రణ ఉత్తర్వు);

క్లాజ్ 2 (g)/2 (f), 3,4 - డీలర్ - ఎవరు - నూనెలు లేదా నూనె గింజలను ఇతర వాణిజ్య ఉత్పత్తులలో ఉపయోగించే ఉద్దేశ్యంతో కొనుగోలు చేసే వ్యాపారంలో నిమగ్నమైన వ్యక్తి కూడా ఆర్డర్లు సూచించిన పరిమితుల కంటే ఎక్కువ పరిమాణాన్ని నిల్వ చేసినప్పుడు.

కోడ్ ఆఫ్ క్రిమినల్ ప్రొసీజర్, 1973:

సెక్షన్ 482 – స్వాభావిక అధికారం – ప్రాసిక్యూషన్ ను అడ్డుకోవడానికి హైకోర్టు ప్రవేశ ద్వారం వద్ద జోక్యం చేసుకోవడాన్ని తప్పుపట్టాలి - చట్టం తన పని తాను చేసుకోవడానికి అనుమతించాలి.

స్టేట్ ఆఫ్ ఎ. పి. వర్సెస్ అబ్దుల్ బఖీ మరియు సోదరులు, [1964] 7 SCR 764; హిమాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రం వర్సెస్ పృథ్వీ చంద్ & మరొకరు, [1995] 6 Suppl.; బీహార్ రాష్ట్రం వర్సెస్ రాజేంద్ర అగర్వాలా, [1996] 1 SCR మరియు ముష్తాక్ అహ్మద్ వర్సెస్ మహమ్మద్ హబీబుర్ రెహ్మాన్ ఫైజీ & ఇతరులు, JT (199) 1 656, లపై ఆధారపడ్డారు.

క్రిమినల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.190/1988.

Crl.M.A. నెం.15985/1985 లో అలహాబాద్ హైకోర్ట్ తేదీ 7.1.86 నాడు వెలువరించిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి.

అప్పీలుదారు తరపున ఎ. ఎస్. పుండిర్ తరపున అనీస్ అహ్మద్ ఖాన్.

ప్రతివాదుల తరపున డాక్టర్ శంకర్ ఘోష్, టి. పాత్రా, రమేష్ సింగ్ మరియు Ms. బినా గుప్తా.

కోర్టు ఈ క్రింది ఉత్తర్వు వెలువరించింది:

ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా ఈ అప్పీల్ సిఫార్సు ద్వారా మా ముందు ఉంచబడింది. వాస్తవాలు వివాదంలో లేవు. ఈ క్రింది ఆరోపణలతో అప్పీలుదారు – రాష్ట్రం FIR దాఖలు చేసింది.

> "మోడీ పెయింట్స్ అండ్ వార్నిష్ వర్క్స్, వార్నిష్ మరియు పెయింట్ లను మోడీ నగర్ లో తయారు చేసినట్లు సమర్పించబడింది. ఈ సంస్థ కొంతకాలంగా అవిసె నూనె మరియు ఇతర తినదగిన నూనెలను పెద్ద మొత్తంలో కొనుగోలు చేస్తూ, వాటిని నిల్వ చేసి, రంగులు మరియు వార్నిష్ తయారీకి ఉపయోగిస్తోంది. ఈ పారిశ్రామిక యూనిట్ అవిసె నూనె మరియు ఇతర తినదగిన నూనెలను కొనుగోలు చేసి నిల్వ చేస్తోంది, ఈ విషయంలో ఈ పారిశ్రామిక యూనిట్ ఎటువంటి లైసెన్స్ పొందలేదు.
>
> ఆ పారిశ్రామిక విభాగం తమ వ్యాపారానికి సంబంధించి ఆ నూనెలను పెయింట్లు మరియు వార్నిష్లలో ఉపయోగించడం కోసం లైసెన్స్ పొందడానికి దరఖాస్తు చేసింది, కానీ వారి దరఖాస్తు తిరస్కరించబడింది. ఆ తరువాత కూడా, ఆ పారిశ్రామిక యూనిట్ ఆ నూనెలను కొనుగోలు చేయడం, నిల్వ చేయడం మరియు ఉపయోగించడం కొనసాగించింది మరియు అమ్మబడుతున్న పెయింట్లు మరియు వార్నిష్ తయారీని కొనసాగించింది. ఇంతకు ముందు కూడా ఈ సంస్థ నిల్వకు సంబంధించిన రికార్డులను అందుబాటులో ఉంచలేదు.

ఈ రోజు సాయంత్రం 4.12.1985 న సుమారు 3.30 p.m. నేను అబ్దుల్ ఖాదిర్, సీనియర్ మార్కెటింగ్ ఇన్స్పెక్టర్, మోడీనగర్, శ్రీ పి.కె. ఉపాధ్యాయ, అదనపు జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ (సరఫరా) ఘజియాబాద్ అడిషనల్ ఆధ్వర్యంలో, శ్రీ మోహన్ సింగ్, జిల్లా సరఫరా అధికారి, ఘజియాబాద్, శ్రీ రామేశ్వర్ దయాల్, సరఫరా ఇన్స్పెక్టర్ మోడీనగర్, శ్రీ రైస్ అహ్మద్, సరఫరా ఇన్స్పెక్టర్, మోడీనగర్, S.K. మిశ్రా, మార్కెటింగ్ ఇన్స్పెక్టర్, శ్రీ S.K. సింగ్, మార్కెటింగ్ ఇన్స్పెక్టర్, శ్రీ అనిల్ కుమార్ శ్రీవాస్తవ, మార్కెటింగ్ ఇన్స్పెక్టర్, మోడీ నగర్, శ్రీ J.R. జోషి, సబ్ ఇన్స్పెక్టర్, శ్రీ సమయ్ సింగ్, కానిస్టేబుల్ నం.56, శ్రీ సుఖ్బీర్ సింగ్, హెడ్ కానిస్టేబుల్ నెం.53, పోలీస్ స్టేషన్ మోడీనగర్ మొదలగు

వారితో మోడీనగర్ లోని మోడీ పెయింట్స్ మరియు వార్నిష్ వర్క్స్ చమురు ట్యాంకర్లలో నిల్వ చేసిన చమురును పరిశీలించారు. పార్టీ పేర్కొన్న నాలుగు ట్యాంకులలో నిల్వ చేసిన నూనెను ధృవీకరించడానికి, ప్రతి ట్యాంక్ నుండి మూడు నమూనాలను సేకరించి, మొత్తం 27 నమూనాలను సేకరించి, సంస్థ ప్రతినిధుల సమక్షంలో శ్రీ కైలాష్ చంద్ర, స్టోర్ క్లర్క్ మరియు శ్రీ O.P. శర్మ, ఫ్యాక్టరీ మేనేజర్ సీల్ చేయబడ్డాయి, 1985-86 సంవత్సరానికి సంబంధించిన 389 పేజీల సీరియల్ నంబర్లతో కూడిన స్టాక్ రిజిస్టర్ ను ఉపయోగించిన పేజీలను నేను మరియు కైలాష్ చంద్ర సంతకం చేసిన తర్వాత అదుపులోకి తీసుకునా . నిల్వ చేసిన చమురు నిల్వను స్టాక్ రిజిస్టర్ ఆధారంగా తనిఖీ చేసి, ఈ క్రింది పరిమాణంలో చమురు ట్యాంకుల్లో నిల్వ ఉన్నట్లు కనుగొనబడింది.

1. సోయాబీన్ నూనె 843 క్వింటాలు మరియు 57 కిలోలు.

2. ఆముదం నూనె 8147 క్వింటాలు మరియు 45 కేజీలు.

3. శుద్ధి చేసిన సోయాబీన్ నూనె 32 క్వింటాలు & 31 కిలోలు.

సేకరించిన నమూనాల నుండి ఒక్కొక్క నమూనాతో నమూనాను తయారు చేసి, ప్రతి ఒక్కరి సంతకం తీసుకున్న తరువాత దానిని స్టోర్ క్లర్క్ శ్రీ కైలాష్ చంద్రకు అప్పగించారు. 1984-85 సంవత్సరానికి సంబంధించిన స్టాక్ రిజిస్టర్ ను అదుపులోకి తీసుకొని, దాని ప్రకారం 1.11.1985 న వారి స్టాక్ లో 2000 కిలోలీటర్ల అవిసె నూనె నిల్వ చేసి ఉంది. కస్టడీలోకి తీసుకున్న ఆయిల్ రిజిస్టర్ ప్రకారం, పైన పేర్కొన్న యూనిట్ రిఫైన్ సోయాబీన్ ఆయిల్, సోయాబీన్ ఆయిల్ మరియు అవిసె నూనెలు కొనుగోలు చేసి, వాటిని నిల్వ చేసి, వార్నిష్ మరియు పెయింట్స్ తయారీకి ఉపయోగించి, పైన పేర్కొన్న పెయింట్లు మరియు వార్నిష్ లను విక్రయించింది. సోయాబీన్ నూనె మరియు శుద్ధి చేసిన సోయాబీన్ నూనెలు ఆహారాన్ని వండగలిగే నూనెలు కాబట్టి ఈ నూనె తినదగిన నూనెల వర్గంలోకి వస్తుంది. ఈ విధంగా ఈ యూనిట్ ఎటువంటి లైసెన్స్ పొందకుండానే చట్టవిరుద్ధమైన పద్ధతిలో రంగులు మరియు వార్నిష్ తయారీలో తినదగిన నూనెలను ఉపయోగించింది.

ఈ విధంగా ఆ యూనిట్ మరియు ఆ యూనిట్ యజమాని (మోడీ ఇండస్ట్రియల్ యూనిట్) శ్రీ కైలాష్ చంద్ర స్టోర్ క్లర్క్, ఫ్యాక్టరీ మేనేజర్ ఓం ప్రకాష్ శర్మ మరియు మోడీ పెయింట్స్ అండ్ వార్నిష్ వర్క్స్, మోడీ నగర్ U.P. నూనె గింజలు మరియు నూనె గింజల ఉత్పత్తులు నియంత్రణ ఉత్తర్వు 1966 (ఇప్పటి వరకు సవరించిన విధంగా)

ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు 1284/XXIX-E-C-L-112 (US)/77 తేదీ 8.3.1977 లోని 4వ నిబంధనను ఉల్లంఘించారు. ఇది 8 మార్చి 1977 నాటి యు.పి. గెజిట్ లో ప్రచురించబడింది మరియు G.O. నెం.4500/XXIX-విభాగం-8-22 ఆయిల్/82 తేదీ 29.10.1982 మరియు చిరుధాన్యాలు తినదగిన నూనె గింజలు మరియు తినదగిన నూనె నిల్వ నియంత్రణ) ఉత్తర్వు 1977 (ఇప్పటి వరకు సవరించిన విధంగా) యొక్క 2, 3 మరియు 6 క్లాజులు కూడా, ఇది నిత్యావసర సరుకుల చట్టం, 1955 లోని సెక్షన్ 3/7 కింద శిక్షించదగిన నేరం.

అందువల్ల పైన పేర్కొన్న వ్యక్తులందరిపైనా కేసు నమోదు చేసి అవసరమైన చర్యలు తీసుకోండి. రికవరీ మెమోలు మరియు సుపుర్దగినమా కాపీలు దీనితో జతచేయబడ్డాయి, తదనుగుణంగా పైన పేర్కొన్న మొత్తం నిల్వ చేసిన చమురును మోడీ ఇండస్ట్రీస్, మోడీ నగర్ జనరల్ మేనేజర్ శ్రీ నంద్ కిషోర్ కస్టడీకి ఇవ్వబడ్డారు మరియు రెండు స్టాక్ రిజిస్టర్లతో పాటు నమూనా ముద్ర మరియు తొమ్మిది సీలు చేసిన నమూనాలను నేను పోలీస్ స్టేషన్ లో అందజేస్తున్నాను."

ప్రతివాది అలహాబాద్ హైకోర్ట్ లో క్రిమినల్ మిస్క్.పిటిషన్ నెం.15985/1985 దాఖలు చేశారు. కౌంటర్-అఫిడవిట్ లో పేర్కొన్న కేసు ప్రకారం, ప్రతివాది నూనె గింజల అమ్మకం లేదా కొనుగోలులో నిమగ్నమై లేదని; అతను పెయింట్లు మరియు వార్నిష్ ల తయారీలో నిమగ్నమై ఉన్నాడని గౌరవ హైకోర్టు ఏకసభ్య ధర్మాసనం జనవరి 7, 1986 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా F.I.R ను కొట్టివేశారు. అందువల్ల, అతను యు.పి. నూనె గింజలు మరియు నూనె గింజల ఉత్పత్తుల నియంత్రణ ఉత్తర్వు, 1966 (సంక్షిప్తంగా, 'ఆర్డర్') కింద, నూనె గింజలు లేదా తినదగిన నూనెల డీలర్ కాదు. తదనుగుణంగా ప్రతివాదిపై ప్రాసిక్యూషన్ చట్టానికి అనుగుణంగా లేదు. తదనుగుణంగా ధరఖాస్తు (అప్లికేషన్) అనుమతించబడింది మరియు F.I.R. రద్దు చేయబడింది. అందువల్ల, ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా ఈ అప్పీల్ ధరఖాస్తు చేయడం జరిగింది.

ఆర్డర్ లోని క్లాజ్ 2 (g) లో "డీలర్" అనే పదాలను ఈ విధంగా నిర్వచించారు.

"(g) డీలర్ అంటే నూనె గింజలు మరియు నూనె గింజల ఉత్పత్తుల అమ్మకం కోసం కొనుగోలు లేదా అమ్మకం లేదా నిల్వ చేసే వ్యాపారంలో నిమగ్నమైన వ్యక్తి, కానీ 5 క్వింటాళ్ల కంటే తక్కువ నూనెలు లేదా 10 క్వింటాళ్ల కంటే తక్కువ లేదా 25 క్వింటాళ్ల

కంటే తక్కువ నూనె గింజలను నిల్వ చేసే యు.పి ఆహార మరియు నిత్యావసర సరుకుల కార్పొరేషన్ (ఫుడ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా) యొక్క డీలర్ ను చేర్చదు.

రీజినల్ ఫుడ్ కంట్రోలర్ మంజూరు చేసిన లైసెన్స్ నిబంధనల ప్రకారం తప్ప, నూనె గింజలు మరియు నూనె గింజల ఉత్పత్తుల కొనుగోలు లేదా అమ్మకం లేదా నిల్వ కోసం ఏ డీలర్ ఏ ప్రాంగణాన్ని వాడుకోకూడదు లేదా ఏర్పాటు చేయకూడదు.

పప్పుధాన్యాలు, తినదగిన నూనె గింజలు మరియు తినదగిన నూనెలు (నిల్వ నియంత్రణ ఉత్తర్వు) 1977 అనే మరో ఉత్తర్వు జారీ చేయబడింది. క్లాజ్ 2 (f) కింద "డీలర్" అంటే "ఏదైనా పప్పుధాన్యాలు, తినదగిన నూనె గింజలు లేదా తినదగిన నూనెల అమ్మకం కొనుగోలు కోసం, అమ్మకం లేదా నిల్వ చేసే వ్యాపారంలో నిమగ్నమైన వ్యక్తి, మరే ఇతర వ్యాపారంతో కలిపి ఉన్నా లేకపోయినా మరియు అతని ప్రతినిధిని లేదా ఏజెంట్ ను కలిగి ఉంటారు అని నిర్వచించబడింది. దీని యొక్క 3వ నిబంధన డీలర్లు తప్పనిసరిగా లైసెన్స్ పొందాల్సిన అవసరాన్ని ఈ క్రింది విధంగా తెలియజేస్తుంది.

> 3. *డీలర్ల లైసెన్సింగ్:* ఏదైనా రాష్ట్ర ఉత్తర్వులో ఏదైనా ఉన్నప్పటికీ, ఈ నిబంధన అమలులోకి వచ్చినప్పటి నుండి పదిహేను రోజుల వ్యవధి ముగిసిన తరువాత, ఏ వ్యక్తి పప్పుధాన్యాలు లేదా తినదగిన నూనె గింజలు లేదా తినదగిన నూనెలలో డీలర్ గా వ్యాపారాన్ని కొనసాగించకూడదు, ఒకవేళ రాష్ట్ర ఉత్తర్వు కింద మంజూరు చేసిన లైసెన్స్ యొక్క నిబంధనలు మరియు షరతులకు అనుగుణంగా తప్ప, అతని వద్ద ఉన్న పప్పుధాన్యాలు లేదా తినదగిన నూనె గింజలు లేదా తినదగిన నూనెల నిల్వలు క్రింద పేర్కొన్న పరిమాణాలను మించి ఉండకూడదు.

(i)	పప్పుధాన్యాలు	అన్ని పప్పుధాన్యాలు కలిపి 10 క్వింటాళ్లు.
(ii)	హైడ్రోజనేటెడ్ కూరగాయల నూనెలతో సహా తినదగిన నూనెలు	హైడ్రోజనేటెడ్ కూరగాయల నూనెలతో సహా అన్ని తినదగిన నూనెలు కలిపి 5 క్వింటాళ్లు
(iii)	గుల్లతో వేరుశెనగ సహా తినదగిన నూనె	అన్ని తినదగిన నూనె గింజలు కలిపి 30

	గింజలు	క్వింటాళ్ళు.

నిబంధన 4 పప్పుధాన్యాలు, తినదగిన నూనెలు–విత్తనాలు మరియు తినదగిన నూనెలను కలిగి ఉండటంపై పరిమితిని విధిస్తుంది. ఈ నిబంధన అమలులోకి వచ్చిన పదిహేను రోజుల తరువాత, ఏ డీలర్ అయినా, స్వయంగా లేదా తన తరపున ఏ వ్యక్తి అయినా, పప్పుధాన్యాలు, తినదగిన నూనె గింజలు లేదా తినదగిన నూనెలను దాని కింద పేర్కొన్న పరిమాణాల కంటే ఎక్కువ నిల్వ చేయకూడదు లేదా తన వద్ద ఉంచకూడదు. పేర్కొన్న గరిష్ట మరియు కనీస పరిమాణాలు లేదా స్టాక్ పరిమితులు సూచించబడ్డాయి.

నిజానికి, ప్రతివాదికి ఏ ఆదేశాల క్రింద జారీ చేయబడిన లైసెన్స్ లేదు. నిత్యావసర వస్తువుల చట్టంలోని సెక్షన్ 3 కింద జారీ చేసిన రెండు ఉత్తర్వులు సరసమైన ధరలకు సమానంగా పంపిణీ చేయడానికి లేదా వినియోగదారులకు సరఫరా చేయడానికి నిత్యావసర వస్తువుల "స్వాధీనం" మరియు "లావాదేవీలను" నియంత్రిస్తాయి. కాబట్టి, ప్రశ్న ఏమిటంటే: ప్రతివాది ఏదైనా ఆర్డర్లలోని అర్థంలో డీలరా? ప్రతివాది కేసు ఏమిటంటే, అతను 843 క్వింటాళ్లు మరియు 57 కిలోల సోయాబీన్ నూనెను, 8147 క్వింటాళ్లు మరియు 45 కిలోల కాస్టర్ ఆయిల్ మరియు 32 క్వింటాళ్లు మరియు 51 కిలోల శుద్ధి చేసిన సోయాబీన్ నూనెను పెయింట్లు మరియు వార్నిష్ తయారీదారుల కోసం నిల్వ చేసినందున, అతను డీలర్ కాదు. ఆ వాదనను హైకోర్టు ఆమోదించింది. ఆ నిర్ణయంలో హైకోర్టు పూర్తిగా తప్పు అని మేము భావిస్తున్నాము. నూనె గింజలు లేదా నూనె గింజల ఉత్పత్తుల అమ్మకం కోసం కొనుగోలు లేదా అమ్మకం లేదా నిల్వ చేసే వ్యాపారంలో నిమగ్నమైన వ్యక్తి పేరును డీలర్ పేర్కొనడం కనిపిస్తుంది. ఆర్డర్ నుండి ఫుడ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు U.P ఆహార మరియు నిత్యావసర వస్తువుల కార్పొరేషన్లు మినహాయింపు ఇవ్వబడింది ఎందుకంటే ఇవి నిత్యావసర వస్తువుల పంపిణీని నియంత్రించే ప్రభుత్వ సంస్థలు. ఆర్డర్ల కింద ఇవి డీలర్ కాదు. ఆర్డర్ల కింద సూచించిన కనీస పరిమాణం కంటే తక్కువ మొత్తాన్ని నిల్వ చేసే ఏ ఇతర డీలర్ అయినా లైసెన్స్ పొందవలసిన అవసరం లేదు. నూనెలు లేదా నూనె గింజలను మరొక వాణిజ్య ఉత్పత్తులలో ఉపయోగించాలనే ఉద్దేశ్యంతో వాటిని కొనుగోలు చేసే వ్యాపారంలో నిమగ్నమైన వ్యక్తి పైన పేర్కొన్న నిర్వచనాల ప్రకారం ఆర్డర్లు సూచించిన పరిమితుల కంటే ఎక్కువ పరిమాణాన్ని నిల్వ చేసినప్పుడు అతను డీలర్ గా వ్యవహరించబడతాడు.

ఈ వివాదం ఇకపై సమగ్రమైనది కాదు. స్టేట్ ఆఫ్ ఎ.పి వర్సెస్ అబ్దుల్ బఖి & సోదరులు [1964] 7 SCR 764 కేసులో హైదరాబాద్ జనరల్ సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్, 1950 కింద తలెత్తిన ఇలాంటి ప్రశ్నను ఈ న్యాయస్థానంలోని ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం పరిగణనలోకి తీసుకుంది. ప్రతివాది చర్మశుద్ధి చర్మాలు మరియు చర్మాలను చర్మశుద్ధి చేయడం మరియు చర్మశుద్ధి చర్మాలను విక్రయించే వ్యాపారాన్ని నిర్వహిస్తున్నాడు. అతను దుకాణాలలో మొత్తం చర్మశుద్ధి బెరడులను ఉంచాడు. తాను వాటితో లావాదేవీలు చేయనందున, వాటిని తయారీ కోసం నిల్వ చేసినందున, తనను డీలర్ గా పరిగణించలేరని, అందువల్ల, దాని టర్నోవర్ పై అమ్మకపు పన్ను చెల్లించడం తన బాధ్యత కాదని ఆయన వాదించారు. కోర్టు ఆయన వాదనను తిరస్కరిస్తూ మరియు ఒక వ్యక్తి మరొక వాణిజ్య వినియోగంలో తుది ఉత్పత్తులుగా ఉపయోగించడానికి నిబంధనలో పేర్కొన్న వస్తువును కొనుగోలు చేస్తున్నప్పుడు లేదా విక్రయిస్తున్నప్పుడు, అతను ఆ వస్తువును కొనుగోలు చేసే, విక్రయించే లేదా సరఫరా చేసే వ్యాపారంలో నిమగ్నమై ఉన్నాడని, అందువల్ల, అతను ఆ చట్టం యొక్క అర్థంలో డీలర్ అని పేర్కొంది.

సంబంధిత ఆర్డర్లలోని క్లాజులు 2 (g) మరియు 2 (f) లో ఉన్న నిర్దిష్ట నిర్వచనాల దృష్ట్యా, అతను సంబంధిత ఆర్డర్ల క్రింద డీలర్ అని నిర్ధారించడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు. అతను లైసెన్స్ పొందలేదు కాబట్టి, అతను చట్టానికి అనుగుణంగా వ్యవహరించవలసి ఉంటుంది.

ప్రతివాది లైసెన్స్ కోరినప్పటికీ, అతనికి లైసెన్స్ ఇవ్వబడలేదు, అందువల్ల, అతడు ముందుకు సాగలేకపోయాడు అని ప్రతివాది తరపున హాజరైన గౌరవ సీనియర్ న్యాయవాది డా.గోష్ వాదించారు. నేరం యొక్క అన్ని అంశాలను FIR కలిగి లేదు కాబట్టి, F.I.R ను రద్దు చేయడంలో హైకోర్టు సరైనది. ఫిర్యాదు స్వీయ-వివరణాత్మకంగా మరియు సంబంధిత ఆదేశాల ప్రకారం లైసెన్స్ లేకుండా నూనె మరియు నూనె గింజల నిల్వ గురించి ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్నట్లు కనిపిస్తుంది. పైన పేర్కొన్న పరిమాణాన్ని అతను కొనుగోలు చేసి నిల్వ ఉంచాడని FIRలో పేర్కొనడంలో ఎటువంటి వివాదం లేదు. ఈ విధంగా అంశాలు పేర్కొనబడ్డాయి. అతను లైసెన్స్ కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నాడో లేదో, ఈ కేసులో వివాదాన్ని మేము పట్టించుకోవడం లేదు.

అప్పుడు ప్రశ్న ఏమిటంటే: సెక్షన్ 482 Cr.P.C. కింద హైకోర్టు తన స్వాభావిక అధికారాన్ని ఉపయోగించడంలో సరైనదేనా? హిమాచల్ రాష్ట్రం వర్సెస్ పిర్తి చంద్ & మరొకరు (1995) 6 Suppl. లో ఈ క్రింది విధంగా చెప్పబడింది:

"ఈ విధంగా హైకోర్టు స్వాభావిక అధికారాన్ని ఉపయోగించడం అసాధారణమైనదని స్థిరపడిన చట్టం. FIR/ఛార్జ్ షీట్/ఫిర్యాదును పరిశీలించే ముందు హైకోర్టు చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలి. ప్రారంభంలో ప్రాసిక్యూషన్ ను అడ్డగించడానికి కేసు అరుదైన కేసులలో అరుదైనదా అని నిర్ణయించడంలో, ఆరోపణలు నేరంగా ఉన్నాయా అనేది మొదట విషయం యొక్క పట్టులోకి రావాలి. FIR అనేది యంత్రాంగాన్ని కదిలించడానికి మరియు గుర్తించదగిన నేరంపై దర్యాప్తు చేయడానికి ఒక ప్రక్రియ మాత్రమే అని గుర్తుంచుకోవాలి. దర్యాప్తు నిర్వహించి, ఛార్జ్ షీట్ వేసిన తరువాత ప్రాసిక్యూషన్ ఛార్జ్ షీట్ కు మద్దతుగా కోడ్ లోని సెక్షన్ 161 కింద నమోదు చేసిన సాక్షుల వాంగ్మూలాలను సమర్పిస్తుంది. ఆ దశలో ప్రాసిక్యూషన్ కేసు యొక్క అనుకూల మరియు ప్రతికూల అంశాల అంచనా వేయడం లేదా తప్పనిసరి అని భావించే నిబంధనలను ఖచ్చితంగా పాటించాల్సిన అవసరాన్ని మరియు పాటించకపోవడం యొక్క ప్రభావాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవడం కోర్టు పని కాదు. విచారణ ముగిసిన తర్వాత ఇది జరుగుతుంది. ఛార్జ్ షీట్ లోని వాదనలు మరియు రికార్డులోని సాక్షుల వాంగ్మూలాల నుండి దానికి మద్దతుగా కోర్టు నేరాన్ని గుర్తించగలదా, ఆ సాక్ష్యం మీద మరియు విచారణతో ముందుకు సాగగలదా అని కోర్టు ప్రాథమికంగా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. ఇది గుర్తించదగిన నేరం కాదని నిర్ధారణకు వస్తే, ఛార్జ్ షీట్ ను రద్దు చేయడం తప్ప తదుపరి చర్య ఏదీ చేయలేము. కానీ అసాధారణమైన సందర్భాల్లో మాత్రమే, అది కూడా, చాలా అరుదైన కేసులలో, ఫిర్యాదు చేయడంలో నేరస్థుడి వ్యక్తిగత ప్రతీకార ప్రక్రియను నాశనం చేయడానికి చర్యలను ప్రారంభించడం లేదా FIR స్వయంగా ఏదైనా గుర్తించదగిన నేరాన్ని బహిర్గతం చేయకపోతే కోర్టు దాని పరిశీలనను ప్రారంభించి అధికారాన్ని ఉపయోగించవచ్చు.

సెక్షన్ 482 కింద పరిష్కారం అందుబాటులో ఉన్నప్పుడు, కోడ్ యొక్క సెక్షన్ 482 కింద సమర్థవంతమైన పరిష్కారం అందుబాటులో ఉన్నందున ఆర్టికల్ 226 కింద హైకోర్టు తన అసాధారణ అధికారాన్ని ఉపయోగించడానికి ఇబ్బందికరంగా మరియు జాగ్రత్తగా ఉంటుంది. సెక్షన్ 482 ప్రకారం కోర్టు తన స్వాభావిక అధికారాన్ని ఉపయోగించినప్పుడు, అధికారాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా న్యాయం యొక్క కారణాన్ని ముందుకు తీసుకువెళుతుందా లేదా అది కోర్టు ప్రక్రియను దుర్వినియోగం చేస్తుందా అనేది మాత్రమే ప్రధాన పరిశీలనగా ఉండాలి. దర్యాప్తు అధికారి సాక్ష్యాలను సేకరించి,

ఛార్జ్ షీట్ ను కోర్టు ముందు ఉంచడానికి ఎక్కువ సమయాన్ని వెచ్చించినప్పుడు, ఛార్జ్ షీట్ ను రద్దు చేయడానికి స్వాభావిక అధికారాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా తదుపరి చర్యను చిన్నదిగా చేయకూడదు. సామాజిక స్థిరత్వం మరియు క్రమాన్ని నేరస్థుడిపై చర్య తీసుకోవడం ద్వారా నియంత్రించాల్సిన అవసరం ఉంది, ఎందుకంటే ఇది మొత్తం సమాజానికి వ్యతిరేకంగా నేరం. స్వాభావిక అధికారాన్ని ఉపయోగించే ముందు ఈ ప్రధాన సూత్రాన్ని ఎల్లప్పుడూ మనస్సులో ఉంచుకోవాలి. ఆర్థిక నేరానికి పాల్పడిన నిందితుడు ఆర్థిక వ్యవస్థను నిర్వీర్యం చేసి, రాష్ట్ర ఆర్థిక ప్రణాళికపై తీవ్రమైన చొరబాటుకు కారణమవుతాడు. నైతిక పతనం లేదా తీవ్రమైన స్వభావం గల నేరాలకు సంబంధించిన నేరాలు లేదా నేరాల వ్యవస్థీకృత కమిషన్ ను నిరోధించే అధికారాన్ని శాసనసభ పోలీసు అధికారికి అప్పగించినప్పుడు మరియు నేరాన్ని పరిష్కరించలేని భూభాగాలలో మరియు రహస్య పద్ధతిలో సమిష్టిగా దర్యాప్తు చేసే అధికారాన్ని అప్పగించినప్పుడు, హైకోర్టు తన స్వాభావిక అధికారాన్ని ఉపయోగించినప్పుడు ఎక్కువ జాగ్రత్త మరియు హెచ్చరికను మనస్సులో ఉంచుకోవాలి. లేకపోతే, సామాజిక క్రమం మరియు భద్రత ప్రమాదంలో పడతాయి మరియు తీవ్రమైన ప్రమాదానికి గురవుతాయి. సంబంధిత నిబంధనల ప్రకారం నియంత్రించబడే రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థను నిర్వీర్యం చేయడంలో నిందితులకు ఆచరించే విధంగా (ఫీల్డ్ డే) ఉంటుంది.

బీహార్ రాష్ట్రం వర్సెస్ రాజేంద్ర అగ్రవాల్, [1996] SCR లో ఈ న్యాయస్థానం క్రింది విధంగా గమనించడం జరిగింది:

> "క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 482 కింద కోర్టు స్వాభావిక అధికారాన్ని చాలా తక్కువగా, జాగ్రత్తగా ఉపయోగించాలని, అటువంటి అధికారాన్ని ఉపయోగించకపోతే స్పష్టమైన అన్యాయం జరుగుతుందని లేదా కోర్టు ప్రక్రియను దుర్వినియోగం చేస్తామని కోర్టు నిర్ధారణకు వచ్చినప్పుడు మాత్రమే ఉపయోగించాలని ఈ కోర్టు అనేక సందర్భాల్లో పేర్కొంది. మేజిస్ట్రేట్ ఆదేశానికి సంబంధించినంత వరకు, మొదటి సమాచార నివేదికలోని ఆరోపణలు లేదా ఫిర్యాదుతో పాటు వారి ముఖ విలువతో తీసుకున్న దర్యాప్తు సమయంలో సేకరించిన ఇతర విషయాలు ఆరోపించిన నేరంగా పరిగణించబడనప్పుడు స్వాభావిక అధికారాన్ని ఉపయోగించవచ్చు. ఆ దశలో సాక్ష్యాలను మార్చడం లేదా

సాక్ష్యాలను మెచ్చుకోవడం మరియు ఏ ప్రాథమిక కేసు లేదని కోర్టుకు నిర్ధారణకు రావచ్చు."

ముష్తాక్ అహ్మద్ v. మహమ్మద్. హబీబుర్ రెహ్మాన్ ఫైజీ & ఇతరులు., JT 199 1 656 ఈ కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా తీర్పు ఇచ్చింది:

> ".....ఫిర్యాదు ప్రకారం, ప్రతివాదులు తద్వారా ప్రభుత్వ డబ్బు విషయంలో నమ్మకద్రోహానికి పాల్పడ్డారు. ఫిర్యాదులో చేసిన, పైన పేర్కొన్న ఆరోపణలకు మద్దతుగా సంబంధిత కాలాల జీతం రశీదుల కాపీలు సమర్పించబడ్డాయి. ఫిర్యాదు మరియు దానితో జతచేయబడిన పత్రాలు మోసం, విశ్వాస ఉల్లంఘన మరియు ఫోర్జరీకి సంబంధించి ప్రాథమికంగా కేసును స్పష్టంగా చూపించినప్పటికీ, అప్పీలుదారుకు సంబంధించి సెక్షన్ 482 CrPC కింద దాఖలు చేసిన పిటిషన్ లో ప్రతివాదులు ఇచ్చిన వాదనను హైకోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకుని మరియు ఏ వాదన నిజమో నిర్ణయించే చర్చనీయమైన ప్రాంతంలోకి ప్రవేశించింది – ఇది పూర్తిగా అనుమతించబడని విధానం...."

తదనుగుణంగా, F.l.R ను రద్దు చేయడంలో హైకోర్టు చట్టంలో తీవ్రమైన తప్పు చేసిందని మేము భావిస్తున్నాము. సెక్షన్ 482 సి. ఆర్. పి. సి. కింద ప్రాసిక్యూషన్ తన స్వాభావిక అధికారాన్ని వినియోగించడాన్ని అడ్డుకోవడానికి హైకోర్టు ప్రవేశ ద్వారం వద్ద జోక్యం చేసుకోవడానికి ఇష్టపడదు లేదా రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్స్ 226 మరియు 227 కింద కేసు కావచ్చు, మరియు చట్టం దాని స్వంత మార్గాని తీసుకోవడానికి అనుమతిస్తుంది.

తదనుగుణంగా అప్పీల్ అనుమతించబడింది. హైకోర్టు ఆదేశాలను పక్కన పెట్టడం జరిగింది. ఈ ఉత్తర్వు అందిన తేదీ నుండి నాలుగు వారాల్లోగా దర్యాప్తును పూర్తి చేయాలని దర్యాప్తు అధికారిని ఆదేశించి, తగిన న్యాయస్థానం ఆరు నెలల్లోపు కేసును పరిష్కరించాలని ఆదేశించడం జరిగింది.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది.

అనువదించినవారు : CSR

అనువదించిన పేజీల సంఖ్య : 9.